

Kinosály a divadla

William Shakespeare jistě dobře věděl, o čem hovoří, když napsal: „Celý svět je jeviště a všichni lidé na něm jenom herci.“ Výrok nejslavnějšího alžbětinského básníka nabízí zajímavý pohled na svět a nechybí mu ani jistá hloubka. Přesto na nás dnes působí občas méně naléhavě, v některých situacích naopak více. V našich očích mu na důležitosti ubírá především určitý pocit, že život není takový (navzdory veškeré své dramatickosti), jak je zobrazen, pocit, který se stal neodmyslitelnou součástí postmoderního způsobu života. A proč na nás působí naléhavěji? Inu, z téhož důvodu! Žijeme v době, kdy kultura a konvence „konstruuje“ nejen naše národní nebo etnické rysy, ale i ty nejintimnější stránky naší identity, takže i gendrová příslušnost se stává do jisté míry „představením“.

Prázdné jeviště

Právě v tomto tedy spočívá hlavní důvod, proč v nás návštěva opuštěných staveb probouzí takový neklid. V každé stavbě se snažíme najít jakousi rovnováhu mezi její formou a funkcí. Když ale divadlu odejmeme jeho základní funkci coby místa, kam lidé vyrazí zhlédnout divadelní hru nebo jiné představení, začne se jeho forma vyjevovat ve zcela novém světle. Oblé stěny, řady sedadel klenoucí se nad sebou, lasturovitý tvar hlediště, už to samo o sobě působí zvláště. K tomu si přidejte ještě hlediště s provazištěm a labyrint schodů, chodeb a foyer a prázdné dovadlo najednou získá v lepším případě lehce výstřední, ne-li přímo perverzní nádech. Smysl a význam všech těchto částí se odkrývají jedině během představení. Zkuste se ale zahledět na jeviště z liduprázdné první řady nebo balkonu nebo se zaposlouchejte se do ticha, které už nikdy neprotne žádný zvuk – i kdybyste se na tento zážitek pečlivě připravovali, stejně vámi otřese. Když už opona padla jednou pro vždy a všechny hvězdy dávno opustily jeviště, můžeme se nyní vydat do zákulisí a prozkoumat omšelou šatnu a rozjímat o mistrovské důmyslnosti, která tuto velkou iluzi kdysi přivedla k životu.

Vlevo: divadlo Embassy Theatre, Port Chester, stát New York, USA

*Nahore: divadlo Shore Theatre, Coney Island, stát New York, USA Vpravo: opuštěné kino
Následující strana: šatna opuštěného divadla*

Při pohledu na opuštěné divadlo se samozřejmě neubráníme otázce, jaké představení se tu asi hrálo naposledy. Bylo to zábavné varietní číslo, srdceryvné melodrama nebo lascivní pantomima? A kdo jej sledoval z hlediště? Oblékli se muži do smokingů, nebo raději sáhli po obyčejné bundě, zahalily se dámy do norkových štůl a šnůr perel, nebo si vystačily s mikinou a riflemi? Ale tak už to chodí, *jiný čas, jiný mrav*. Zpustlé hudební divadlo v Birminghamu v Alabamě (viz str. 14) bylo svědkem nejen okázalých varietních estrád nebo Shakespearových monologů, ale svého času také rasové segregace.

Kouřová clona

V době největší slávy starého kinosálu byste seděli přikováni k sedačkám a skrz hustý oblak cigaretového kouře byste napjatě sledovali, co se děje na stříbrném plátně – tehdy ale ještě nebyl život tohoto místa tak jasně určen předem, ať už filmovým obsahem, nebo nákupem coca coly s popcornem u baru. Večer strávený v kině naplňoval společenské ambice i erotické fantazie mnoha mladých a noc plná akce a romantiky na plátně pro ně představovala záruku vzpomínek, které si budou v pozdějším věku rádi hýčkat. Dávným luxusem na vás možná dýchne vesnický bijásek i městský biograf ještě dnes, ale i v nich se již na své velkolepé představení pomalu chystají nesmělé zelené výhonky.

